

TABOR* izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri z
daljnim naslednjega dne ter stane
mesečno po pošti K 20-., za ino-
skemstvo K 40-., dostavljen na dom
K 22-., prejetan v upravi K 20-.,
inzerati po dogovoru.

Naroda se pri upravi TABORA*
MARIBOR, Jurčičeva ulica šte. 4.

MARIBOR

UREDNIŠTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon interurb. št. 276.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritličje, desno. Tele-
fon št. 24. ŠHS poštnoštevnica na-
četa št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne
ozira. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: III.

Maribor, četrtek 18. januarja 1922.

Številka: 15.

Kriza zapadno-evropske politike.

II.

Naša država je član male antante. Mala antanta je plod Masarykove in Beneševske politične koncepcije. Masaryk je že v emigraciji snoval zvezo srednjeevropskih in jugovzhodno evropskih držav. To zvezo si je zamišljal kot naslednico desedanjih velikih držav in teles, ker je kot politični mislec trdno računel z dvema dejstvi: 1. Velež razpada desedanjih historičnih držav in nastanka novo organiziranih držav se bo razvil v osrčju Evrope poplavljen razkroj gospodarskega in političnega življenja. 2. Velike zapadne sile, ki se bodo nahajale večali manj v psihozi zmagovalcev, bodo izkoristile ta položaj in si skušale zagotoviti trajen vpliv nad novimi in prenovljenimi državami. Radi tega je potrebno, da se te države sporazumejo med seboj in si pomagajo pri notranji in zunanji konsolidaciji, varujoč dobre odnose zavezniški, hkrati pa tudi s svojo neodvisnost. Masaryk je trdno računel z demokracijo vseh narodov srednje in jugovzhodne Evrope, ki je že dozorela tako daleč, da lahko v velikem trenutku osvojitve in preobrata likvidira stari režim in uvede nov sistem, osnovan na narodni samoodločbi, mednarodni pravičnosti in na principih konstruktivnega evropskega mira.

Oba predvidena pojava sta res pokazala. Takoj po prevratu je zavladoval v našem delu Evrope na pol kaotično stanje. Trije močni vplivi so pritiskali duševno in politično ozračje vseh novo nastalih ali reorganiziranih držav in sicer: 1. Hegemonija zmagovalnih velsil, katero je podpiralo to, da so te velsile zagovarjale osvobodjenje malih narodov in si na ta način pridobile ne samo odločilno besedo pri ureditvi mirovnih pogojev, marveč tudi mnogo idealnih simpatij. 2. Vpliv prejšnjih režimov, ki se je pojavljal na eni strani v obliki habsburškega gibanja, na drugi strani pa v obliki strastne nacionalne gonje. 3. Poskusi revolucijsko razpoloženi elementov, ki so organizirali delavske mase za socialni prevrat po ruskem vzoru.

Pod temi vplivi se je razvijala konsolidacija srednje in jugovzhodne Evrope.

Masaryk-Beneševa politika, kateri sta se pridružila tudi Take Jonesen in Nikola Pašić, je računala z vsemi tremi strujami in je skušala ustvariti najprej toliko ravnotežja, da je lahko napredovala konsolidacija mladih držav in da se je polagoma čistila napeta, vzmišljiva atmosfera nad srednjo Evropo in Balkanom. Ta zveza je dosegla največje, pozitivne uspehe v drugi točki: likvidirala je vpliv prejšnjih režimov, onemogočila pravno in konkretno vrhitev Habsburžanov ter vplivala pomirjevalno na nasprotja med narodi. Pod vplivom male antante, ki je jamčila za varnost in stabilnost doseženih zgodovinskih uspehov, se je hitreje razvijala tudi notranja konsolidacija.

Politična situacija v Beogradu.

Kristanov govor v zbornici. — Seja odbora za poslovniki. Muslimanske zahteve.

LDU Beograd, 18. jan. Poslanec Elbin Kristan je imel na večerajšnji seji narodne skupščine govor, v katerem se je zavzemal za sporazum s Hrvati. Nadalje je zastopal stališče, da je treba ščititi delavstvo. Kritikoval je rapalsko pogodbo, ki jo je nazval ne samo evropsko, marveč svetovno nesrečo. Prihod Italijanov na našo obalo bo trajen vzrok za bodoče nesporazume, ker Italijani ne bodo mogli obdržati Zadra in Trsta s sedanjimi mejami in bodo prisiljeni, izvajati imperalistične politike. Rapalska pogodba je evropsko vprašanje in se ne more reči, da je bila naša zunanja politika dobra. Treba bi bilo vzpostaviti zvezo z Rusijo, kakor to delajo vse ostale države. Končal je svoj govor s trditvijo, da bodo nastajale vedno nove krize v vladi in v narodu, ako se ne odstrani sedanji sistem. Nato je bila seja zaključena.

LDU Beograd, 18. jan. Na večerajšnji seji odbora za poslovniki se je

razpravljalo člen za členom novega poslovnika. Razprava je dospela do člena 14, ki določa, koliko odborov naj bo v parlamentu. Opozicija in nekaj članov odbora iz vladne večine so zahtevali, naj se osnuje interparlamentarni odbor za zunanje stvari. Razprava je bila zelo živahna, ter je na koncu minister pravde Laza Marković predlagal, naj se to vprašanje odloži do prihodnje seje, ker niso bili prisotni vsi člani odbora. Nato se je seja prekinila in se bo o členu 14 razprava nadaljevala na jutrišnji seji.

LDU Beograd, 17. januarja. Davi je bila seja muslimanskega kluba, na kateri so razpravljali o sklepih kongresa jugoslovenske muslimanske stranke v Sarajevu in o pogojih za ostanek v vladi. Danes se bodo ti pogoji natančno precizirali in sestavili, nakar bodo izročeni vladi. Ako vlada teh pogojev ne bi sprejela, bodo muslimani izstopili iz vladne koalicije.

Mednarodna gospodarska konferenca.

TIP Beograd, 17. jan. Naše zunanje ministristvo je prejelo povabilo na svetovno gospodarsko konferenco v Genovi. Naša vlada odpošlje dva delegata.

DKU Dunaj, 17. jan. Italijanski poslanik Orsini-Baroni je predal danes zveznemu kancelarju Schoberju noto italijanskega ministra za zunanje zadeve, delia Torette, s katero se poziva Avstrija v smislu resolucije, ki je bila sprejeta dne 6. jan. 1922. na konferenci v Cannesu, da se udeleži gospodarske in finančne konference, ki se vrši dne 8. marca 1922. v Genovi.

DKU Pariz, 17. jan. »New York Herald« poroča, da se namerava Poin-

caré udeležiti gospodarske konference v Genovi, če Lloyd George in Bonomi skleneta, da hosta osebno zastopata Anglijo oziroma Italijo. On bo prisostvoval otvoritvi, nakar bo predal zastopstvo francoskih interesov komu drugemu.

DKU London, 17. jan. Kakor se poroča, se je povabilo k sodelovanju na gospodarski konferenci v Genovi razen Zedinjenih držav vse narode Evrope, približno 25 po številu. Če se računa, da bo štela delegacija posameznih narodov povprečno 14 članov se bo udeležilo konference 1000 oseb. Konferenca v Genovi bo trej največja dosedaj obdržanih konference te vrste.

-0-

Clani kraljeve hiše obveščeni o zaroki.

LDU Beograd, 17. januarja. Kakor se doznava, je bil kraljevič Gjorgje, ki se nahaja v Rimu, obveščen o zaroki kralja Aleksandra I. in bo prišel te dni v Beograd. Ostal bo v Beogradu po vsej priliki del časa in se bo udeležil slovesne zaroke. Pričakuje se tudi knez Arzen in princezinja Jelena.

Ekscesarica Cita pod nadzorstvom.

DKU Pariz, 17. januarja. (Havas.) »Petit Parisien« doznava iz Zeneve: V bernskih vladnih krogih dementirajo govorico, da namerava ekscesarica Cita podaljšati svoje bivanje v Svicu radi bližnjega poroka. Ker se je operacija na njenem sinu že, in sicer z uspehom, izvršila, se bo kmalu vrnila nazaj na Madeiro. Njeno potovanje se bo vršilo pod strogim nadzorstvom. Pred odhodom bo posetila se svoje otroke na gradu Hardegg.

Glad v Rusiji.

DKU Charkow, 17. januarja. Stevilo stradalotih otrok v jekaterinoslawskem okrožju znaša nad 109 tisoč. V celem je tam nad 400.000 stradalotih. V kerzonskem okrožju trpi glad 96.000 odraslih in 46.000 otrok.

Operacija Roberta Habsburga.

DKU Curih, 16. januarja. V soboto zjutraj je izvršil profesor Clairmont operacijo na slepiču šestletnega Roberta sina bivšega avstrijskega cesarja. Operacija je ugodno poteka ter uspela.

Italija zahteva ameriški kabel.

DKU New York, 17. jan. Kakor poroča »New York Tribune« iz Washingtona, zahteva Italija enega izmed prejšnjih transatlantskih kabljev, ki so sedaj pod francoskim nadzorstvom. V slučaju, da se tej zahtevi ne ugodijo, grozi Italija, da se odpove »pogodbi šestih sil«, s katero so se razdelili prejšnji nemški kablji v Oceanu.

Iz svobodne Irske.

DKU Dublin, 17. jan. Začasna vlada je izdala proklamacijo, v kateri poziva uradništvo, naj vrši svojo službo normalno naprej. Deset angleških bataljonov je dobilo povelje, da nemudoma izpraznijo irsko ozemlje.

DKU Dublin, 16. jan. Začasna irska vlada je prevzela dublinski dvorec, ki je bil dosedaj rezidenca kraljevega namestnika in tako simbol angleške vlade na Irskem.

Nemčija plačuje odškodnino.

DKU Berlin, 16. januarja. Listi poročajo iz Pariza, da bo jutri izročila nemška komisija reparacijski komisiji 31 milijonov zlatih mark. Znesek je bil v Berlinu že nakazan.

Francija po vladni krizi.

DKK Paris, 17. januarja. Danes dopolne se je vršila pod predsedstvom predsednika Millerande prva seja novega kabineta. Ministrski predsednik je razmotril zunanji položaj ter poročal o svojih razgovorih z Lloydom Georgom in Lordom Curzonom. Prihodnja seja se vrši v četrtek.

Države so začele iskati gospodarskih stikov, urejevati medsebojni promet in se zblíževati tudi v političnem oziru. Vse to pa je imelo pomen tudi za 1. in 3. točko. Zapadne velsile so izza krize na pariški mirovni konferenci, ki jo karakterizira Wilsonov odhod, preočito pokazale svojo tendenčno mirovno politiko. Vkljub temu, da so podpirale nacionalne težnje prijateljskih držav: Češkoslovaške, Poljske, Jugoslavije, Rumunije, se je vedno jasneje kazala namera, da tem državam zvežejo roke in jih kar najbolj podredijo lastnim političnim interesom. Mala antanta se je razvijala v okvirju zapadnoevropske politike, ker je smatrala, da so mirovne pogodbe edina realna baza za obnovo prizadetih delov Evrope. Revizija teh pogodb bi samo še povečala kaos in ojačala restavracijske težnje. Vendar pa je mala antanta s svojim vseskozi konstruktivnim nastopom že takoj v začetku ustvarila tih odpor proti predalekosežnemu poseganju zapadnoevropskih zaveznikov v razmere nasledstvenih držav. To se je pokazalo zlasti glede francosko-angleških načrtov o donavski konfederaciji, dalje povodom nameravane intervencije proti Rusiji itd. Končno je ta konstruktivna politika vplivala tudi na pomirjenje socialnega valovanja in s svojo pozitivnostjo za jezila negativna revolucijska stremljenja.

Danes je razmerje med veliko in malo antanto prijateljsko, ni pa vazalsko. Tudi na zapadu so se navadili računati z novim mednarodnim faktorjem, ki posreduje med zapadom in vzhodom. Danes je obema zvezama skupna podlaga, izhodišče — mirovne pogodbe — in ta ostane skupna še v dogledni dobi; nikjer pa ni zapisano, da morajo biti skupna tudi pota. Politika prijateljskih čustev, a popolnoma prostih rok je danes edina prava politika male antante nasproti veliki antanti. Male države so močne dovolj, da prevzamejo nase mirovno delo in rekonstrukcijo prizadetega dela Evrope. Male države stopajo kot enakovredni člani v družbo evropskih narodov, da skupno obnovijo, kar je potrebno obnove.

Mi ne vemo, kakšna pota hodi zunanja politika Jugoslavije, ker je v naši državi žal še vedno premalo parlamentarne in preveč diplomatske politike. Naš parlament, naša javnost lomita najrajši trde orehe notranjopolitičnih problemov, za zunanje dogodke pa ni pravega zanimanja in sistematične pozornosti. To, da je naša država član male antante, nas prepričuje, da ne more voditi druge politike kot je politika male antante. Tudi Jugosloveni moramo na temelju stanja, ki ga je ustvarila svetovna vojna, graditi nov sistem srednje in jugovzhodne Evrope. Ta sistem ima čisto pozitivne in mirovne smotre, ne zasleduje nobenih imperalističnih stremljenj ne proti zapadu ne proti vzhodu, ali severu in jugu. Politika male antante se osniva na Masarykovi kulturni koncepciji, ki vidi kot nositelja vsega političnega življenja demokracijo soriazničenih to k

mirovnim idealom človeštva stremečih narodov.

Nedavno so nekateri listi objavili vest, da je bivši francoski ministrski predsednik Briand v svoji brzojavki na japonsko vlado omenil, da ima Francija za slučaj boljševiške nevarnosti pripravljeno jugoslovensko in — madžarsko armado. Mi sicer vemo, da še nismo zdemokratizirali naše diplomacije, mislimo pa, da naši odgovorni politiki ne vodijo druge politike kot politike male antante. Radi tega francoski ministrski predsednik ni imel pravice obljubljati komurkoli armado, katera ni last diplomatov, marveč eksekutiva demokracije in konsolidacijski pripomoček v razvoju nove srednjeevropsko-balkanske Evrope.

Danes se vsa zunanja politika Evrope suče okoli problema Nemčije in Rusije.

Mala antanta ima tu docela proste roke. Mirovne pogodbe — ne toliko papir in črke, kolikor duh in sistem teh pogodb — ji nude tla, na katerih stoji, ne vežejo pa ji rok. Mala antanta ne more odkloniti sodelovanja nemške in avstrijske demokracije pri reševanju velikih ekonomskih problemov Evrope. Ona mora želeči, da bi tudi madžarska demokracija zlomila fevdalno-absolutistične okove in stopila v vrsto konstruktivnih srednjeevropskih demokracij. Mala antanta, a ž njo tudi nobena vdeležena država, ne more voditi ekskluzivne protinemške politike. Njena smernica ni načelno nezaupanje, marveč vera, da se da na tej novi podlagi ustvariti takšen mednarodno politični sistem, da bo zadovoljil vse evropske demokracije in prerodil Evropo.

V podobnem stadiju je tudi rusko vprašanje. V Rusiji vlada danes sistem, ki gotovo ni simpatičen pozitivnim in konstruktivnim življenjem v Evropi. Boljševiški sistem je v principu protidemokratičen, sistem novih držav pa je demokratičen. Med boljševiško avtokracijo in zapadno reakcijo vlada več sorodnosti kot med demokracijo in boljševizmom. Toda boljševizem je danes v razkroju in ga je treba prepustiti nadaljnjemu procesu. Pozitivni uspehi, ki se bodo morda izemili iz ruske revolucije, ostanejo sami na sebi in prinesejo novih spoznanj vsem demokracijam sveta; negativna stran pa se bo izločevala na čisto naraven način. Po vseh številnih izkušnjah bi bilo iluzorno, če bi pričakovali protirevolucijski padec tega nesimpatičnega režima. Za

obnovo gospodarskega stanja Evrope je potrebno sodelovanje Rusije, kajti njena splendid isolation škoduje vsej Evropi. Čimbolj bo napredovala konsolidacija demokratičnih držav, čim bolj se bo utrjevala pozitivna državotvornost — tem manjša bo boljševiška nevarnost. Spalajkovičeva krvava izjava se je sicer pri nas nagradila s poslaniškim mestom v Parizu, ne more pa biti merodajna za našo državo in za stališče male antante sploh. Danes vidimo veliko antanto v razpadu in sicer predvsem radi spora za Nemčijo in Rusijo. Politika prostih rok, ki si jo je pridržala mala antanta, je bila tedaj konstruktivna, okrepčujoča politika! Za države male antante in za srednjeevropsko-balkanske države sploh je nemško-rusko vprašanje problem mednarodne obnove, konsolidacije in demokracije, ni pa problem diplomatov, generalov in drugih zasebnih interesov. Če hočemo rešiti Evropo pred propastjo, moramo iskati na vsej črti delo, red, razvoj in se izogibati imperijalističnih, militarističnih ter drugih podobnih stremeljenj, s katerimi so doslej tajni diplomatje, dvorne kamarile, machiavellistični državniki in slični samodržavniki že v naprej onemogločali mirno in zdravo funkcijo držav in mednarodnih zvez. Naj se zaščiti s pomočjo raznih konvencij, ki drže posamezne države neprestano v šali, varnost ogroženih držav, na pr. Francije, ne smemo pa dovoliti, da bi to črno gledano nezaupanje postalo pravilo v mednarodni politiki in nadaljevalo tudi po svetovni vojni dobo »oboroženega miru«. Počakajmo, da se razblinejo oblaki smodnikovega dima, da izginejo razne psihoze; pustimo, naj se stvari razvijajo v novi smeri in pokažejo svoje konstruktivne in mirovne zmognosti.

Vprašanje: ali francoska ali angleška politika? je tedaj jasno. Naša država mora voditi politiko male antante v smislu Masaryk-Benešev koncepta. To je konstruktivna, demokratična in mirovna politika majih srednjeevropskih in balkanskih držav, ki so v povojni dobi prevzele historično misijo posredovanja med zahodom in vzhodom. To je politika prostih rok, a trezne in resne prevdarnosti. Ta politika gre paralelno z vsemi strujami, ki hočejo nov, popolnejši sistem Evrope. Resumiramo tedaj še naša včerajšnja izvajanja: Angleška taktika, kakor jo kaže najnovejša kriza zapadnoevropske politike, je v toliko pozitivnejša, v

kolikor išče delo, mir in sporazum. Slovani, če se hočemo ohraniti pred destruktivnimi strujami naše dobe, moramo iskati več realnosti, konstrukcije in sporazuma, pa bomo se vedno hodili tudi idealna pota! J—us.

Proč s strankarsko razcepljenostjo.

Naša strankarska secesija v Sloveniji bo kmalu prišla tako daleč, da bomo imeli toliko strank, kolikor imamo v narodni skupščini poslancev. Komaj milijon nas je, pa imamo celih sedem strank. To je žalosten in nezdav pojav, ki bo upropastil vse naše javno življenje, če ga pravočasno ne odstranimo. Kdor količkar pozna razmere v poedinah delih naše skupne države, ta ve, da so razmere v poedinah pokrajinah čisto drugačne, kakor pa v drugih, naravno je, da so radi tega različne tudi potrebe in interesi. Naša Slovenija je čisto drugačna pokrajina kakor pa n. pr. Črna gora ali Banat itd. Radi tega je treba, da se vzbudi pri centralni vladi razumevanje za te različne potrebe in interese. To pa je naloga poslancev v narodni skupščini. Tam je tisti forum, na katerem se odloča naša usoda. Če pogledamo kako izpolnjujejo naši slovenski poslanci v Beogradu svojo nalogo, se nam pokaže silno žalostna slika. O kakem enotnem nastopu ni niti govora, še o podpiranju ne. Nasprotno, tu prevladuje strankarska strast in zavist, da ne bi kdo kaj dosegel ter stopil s svojim uspehom pred narod. In če v Beogradu ni pravega razumevanja za naše težnje, ni krivda Srbov in tudi ni nikako čudo. To je krivda naše strankarske razjedenosti, to je krivda na pet strank razkosanih poslancev. Oni, ki gledajo brez strankarske zaslepljenosti na stvari tako kakoršne so, vejo to prav dobro. Radi tega je, ako hočemo ozdraviti naše razmere, neobhodno potrebno, da opustimo brezplodno klikarstvo ter se zedinimo v močno enotno fronto pod praporom one stranke, ki edina drži v sebi vse naše stanove, vse razrede in vsa naša plemena — to je pod praporom Jugoslovenske demokratske stranke.

Tekom enega leta parlamentarskega dela, ki je poteklo po volitvah v konstituanto smo videli, da so delali in da so lahko delali samo oni, ki niso bili sami, ampak ki so imeli ob svoji strani svoje somišljenike iz vseh pokrajin naše širne države. Do veljave so prišli radi tega samo naši trije demokratski poslanci, ki so našli v Beogradu še 90 drugih demokratskih poslancev iz ostalih ozemelj. Ona dva poslancev narodno socialistične stranke sta se v Beogradu izgubila med velikimi skupinami ter ostala brez pomena in celo neopažena. Če bi jih v Beogradu sploh ne bilo, bi bil rezultat njihovega dela istotak. Pomenila nista za nas nikak plus, am-

pač nasprotno, občen — minus. Če bi bila Slovenija poslala mesto teh dveh v Beograd še dva demokrata, bi jih bilo skupaj pet in temu primeren bi bil tudi njihov uspeh za dve petini večji. Narodno socialistična stranka je obetala ob volitvah veliko — kaj pa je od teh obljub izpolnila? Nič! Hotela se je razširiti tudi na ostale dele države — to ji ni uspelo. Danes je stranke, ki nam samo škodi in nam bo škodila vedno, ne demokratski stranki, ampak našim slovenskim interesom. Isto velja za socialne demokrate. Vseh skupaj je v narodni skupščini 11, od teh ogromna večina iz Slovenije. Tudi ti poslanci so v Beogradu brez pomena, so za Slovenijo izgubljeni. Spali so spanje pravičnikov — če je ta izraz umesten — in spijo tudi še dalje. Katero nešteti obljub, ki so jih tako radodarno dajali svojim volilcem so izpolnili? Niti ene. In če bi prišli na vlado? Vlado bi kakor so v Avstriji ter zavozili državo kakor so zavozili Avstrijo. Njihov program je sicer lep, kakor tudi narodnih socializmov, toda kaj pomaga še tako lepo cvetje, če pa ostane jalovo in nikdar ne obrodi sadu! Klerikalci so sli v Beograd intrigirali mesto delat, oni so našim interesom neizmerno škodovali; koristili niso nič. Okradli so žepe davkoplačevalcev za dnevnice — to je vse. O komunističnih fatamorganah ni treba niti govoriti, pozitivno delo komunizma vidimo v Rusiji, kjer umirajo od glada milijoni bednega ljudstva. S svojo blazno politiko so prišli tako daleč, da jih je morala vlada vroči iz parlamenta — Slovenija pa je izgubila z njimi zopet nekaj zastopnikov. Samostojni kmetje so delali in še delajo, toda koliko bolj plodonosno bi bilo njihovo delo, če bi bili ostali združeni z močno demokratsko stranko, združen z zastopniki desettisočev kmetov v južnih zemljah naše države. Tako je od 40 poslancev poslala Slovenija v Beograd samo tri, ki so delali in delajo. To pa pomeni: da se je Slovenija sama odrekla 37 poslancev ter poslala v Beograd samo tri. Da ti trije sami niso mogli storiti onega, kar bi jih bilo storilo 40, kljub temu, da so delali več kakor bi se smelo od njih zahtevati, je pač samo Mi smo stali dolgo ob strani ter gledali, kam nas bo privedlo to cepljenje na stranice, čakali smo, da pokaže neizprosno zgled kako kvarljivo in škodljivo je tako delo. Danes pa, ko je to škodljivo in kvarljivo delo ustvarilo take razmere, da se polasča vse naše javnosti nezadovoljnost, danes stopamo pred našo nezadovoljno javnost, da ji povemo odkrito in brez ovinkov: Zdržite se v eni sami močni stranki, ki obsega vse stanove in vsa naša plemena, pošljite v narodno skupščino poslance demokratske stranke in interesi Slovenije bodo dovolj zastopani in ugodno rešeni. V tem leži naš spas in naša rešitev!

Zanimivosti.

Nova ekspedicija na Mont Everest. Naslednik rimskega carja. — Japonci ljubijo Evropejke.

Ker lanska ekspedicija ni dosegla vrhunca Mont Everesta, nameravajo Angleži poslati letos novo ekspedicijo, na katero se že pripravljajo. Ekspedicija, ki se bo podala na pot v začetku maja, bo po večini sestavljena iz članov lanske ekspedicije. Vodil jo bo brigadni general Charles Bruce, ki gre že čez mesec dni v Indijo ter polkovnik Mallory, ki je vodil lansko ekspedicijo. Sir Francis je sklenil, da vzame letos seboj tudi aparat za snemanje filmov ter namerava napraviti tudi par barvnih slik, da na ta način ovekoveči prekrasne barve flore in faune tega divjega dela sveta. Želeli bi bilo, da bi se ekspedicije udeležil tudi kak umetniški slikar, da bi umetniško narisal te čudne barvne nijanse, ki jih je mogoče videti samo na Mont Everestu, naj višji gori na svetu.

Se dandaneč verujejo razne lažne verne ženice praznim bajkam ter postanejo na ta način žrtev raznih elementov, ki to njihovo lastnost izkoriščajo v svoje sebične namene. Tako živi v Berlinu bogata vdovica, ki se je spoznala na nekem uradu za zemljiški promet s samim — potomecem rimskega carja Marka Aurelija, ki je bil v tem uradu zaposlen kot uradnik. Bil je to

V spomin Molièrea.

(Dalje.)

Leta 1658. je posijalo sonce pred Molièreova vrata. Družba mu je smela igrati v Louvreu pred samim kraljem Ljudevitom XIV. Igrali so dramo in uspeh je bil sreden. Da reši položaj, je poprosil po predstavi Molière, ali bi ne smel pred visokim gostom igrati kako veseloigro. Kralj je privolil in kmalu sta se on in ves dvor glasno grohotala gledajoč »Zaljubljenega doktorja«. — Nihče ni Ljudevita XIV. zastopal zabaval, nihče ne kaznjeno dolgočasil. Molièrova sreča je našla čvrst temelj, njegovega življenja, pot je bila za vselej varčvana.

Kralj je izročil Molièreovi družbi gledališče v palači Petit Bourbon, no že leta 1661. se je moral preseliti v Palais-Royal. — Molière je postal tudi neke vrste strežnik pri dvoru. V kraljevi bližini je vedno vlekel na uho, da izve njegove visoke želje glede umetnosti in da mu po možnosti ugodí. Hvaležni kralj pa je iztegnil svojo močno roko nad svojim ljubimcem in ga čuval vsega zla, ki mu je grozilo vsled njegove v novo smer uporabljene poezije.

Leta 1659. je napisal Molière prvo svoje originalno delo »Les Preciecienses ridicules«. Začel je v svoji umetnosti iskati nova pota. Če so mu bila prva

dela navadne farse, polne samih zvitihi spletk in prevar, brez globlje ideje, se je nova tvorba že bolj nagibala komediji, ki biča sodobne ljudske blodnje, slabe šege in navade, ki so se ravno razpasle med dvornimi in meščanskimi sloji. Molière izroča greh, pa tudi grešnike najhujši kazni — zasmehu. — In tako pobija človeške razvade in narodne grehe.

Nova komedija je bila veriga, ki je čvrsto priklenila pariško občinstvo nanj in na njegovo gledališče. Molière sam je nastopal navadno kot sluga Sganarel ali Maskaril in žel viharno odobravanje.

Ko je prišel Molière v Paris, mu je bilo 36 let. Ko se je 1. 1662. oženil s svojo gojenko, prekrasno devetnajstletno Armando Bejart, jih je imel ravno štirideset. Ta ženitev je postala Molièren večen izvor vsega trpljenja, a to trpljenje mu je postalo neusahljivi vir nesmrtnih del. Armando je bila prav tako izvrstna glumica, kakor je bila slaba žena in mati. Njena lahkoživa narava ni bila primerna za bolešno resno Molièreovo čud.

Polagoma se je povzpela Molière v svoji umetnosti na dokaj višjo stopnjo. Začel je izbirati v šumnem, a že tedaj pokvarjenem pariškem življenju tipe največjih, četudi včasih vplivnih in visokostojecih moralnih propalic. Tiste

pobeljene grobove je začel odkrivati v svojih novih delih. — V komediji je pokazal te umazane značaje v vsej gadni goloti. Posebno si je izposodil dvorske priživke, nepošteno laskavce, licemerne markize itd. To je bila obenem njegova osveta onim, ki so mu jemali srečo življenja, kaleč mu domači mir. Kar je Molièra bolelo na dnu duše, kar mu je pilo mozeg, vse je odkril na odru in obenem vlačil lepo krinko plemenitim ujedam z gnusnega obraza.

Uspeh je bil ogromen. V borbi proti nemoralni družbi je postal Molière zagovornik preganjenosti, prvi moralist svoje nemoralne dobe pa tudi najbolj osovražen francoski pisatelj. No, čuval ga je mladi Boileau, ki ga je zagovarjal pri kralju kot velikega pisatelja.

Zavist drugih gledališč je začela preganjati Molièrea in njegovo družbo. Osramočeni markizi in drugi stigmatizirani člani visokega pariškega društva so se obrnili grozno proti glumcu. Pamfletov, sramotilnih spisov v prozi in v verzih ter tožb je kar mrgolelo. Rogali so se njegovi zakonski nesreči in torej zbadali z iglami v tisto mesto njegovega srca, ki mu je bilo najbolj občutljivo, kjer mu je bila rana večno odprta. — Molière je stisnil zobe in odgovarjal z novimi nesmrtnimi deli.

nek romunski žid, Gold po imenu, a vdovici se je predstavil kot Adni Aurelius. Kmalu sta sklenila prijateljstvo, ker ji je Gold znal tako lepo pripovedovati o svojih slavnih pradedih ter o tradicijah svoje slavne rodovine. Med drugim ji je tudi pripovedoval, kako se je tik pred izbruhom sprl s svojo obiteljjo ter pobegnil v Nemčijo, kjer se je kot avijatičar bojeval proti Francozom in Rumunom. Toda ravnokar se mu nudi prilika, da se potem rumunskega konzulata zopet spoprijazni s svojimi, a nahaja se v gmotnih neprilikah. In bogata vdovica mu je večkrat posodila večje vsote denarja, dokler ji ga je oknično sami zmanjkalo. Ker pa se še slavní potomec rimskih carjev le še ni pomiril, niti jo vprašal za roko, ji je postala stvar sumljiva ter ga je nazadnje ovadila. Sedaj šele so se ji odpre oči! Prebrisani žid je šel v luknjo, uboga vdovica pa joče za svojim izgubljenim premoženjem in lepimi nadami, da bo pripadala kedaj slavni rodovini rimskega carja.

Japonci se, posebno v zadnjem času zelo radi ženijo v Evropi. No, mi Evropejci se radi tega nič ne jezimo, nasprotno, nas šele veseli, da se znebimo nekaj zastarelih devic in slične nadležne prtljage; pa če tudi vmes izgine kakšna lepota, nič za to. Japonci ne prilavčuje samo lepota belih žen, ampak tudi njih duševnost. Japonci iščejo to varišče na zapadu, ker jim Japonke duševno ne nudijo toliko, kakor pa Evropejke! (Sicer bi pa marsikateri mož rad zamenjal svojo »boljšo« polovico za manj duhovito Japonko!) Obovič se je oženil v Londonu japonski pesnik Gonnoske Komai, ki je v svojem pesnikem in modernimi naočali zelo znanimen in osebnost v Londonu. Za ženo si je na osebno v Londonu. Za ženo si je izbral Mary Neru Howard Morgan (res japonsko — dolgo ime!) Angležinjo, ki je bila prva plesalka v Chu Chin Chow-u ves čas, dokler je bil ta komad na repertoaru. Ko je mladi par obiskal v njuni vili nek angleški novinar, se je pesnik silno začudil, da je njegova poroka že znana. »Nisem hotel, da vam to naznanim,« je rekel, »ker vem, da so o božiču ljudje silno zaposleni. Angležinje so dobre žene, ker se zanimajo za delo svojega moža ter se z njimi človek tudi lahko porazgovori. Japonke pa so silno bojazljive in tihe!« Gospa Komai je lepa, 24-letna žena, ki ima največje veselje, da lahko sedi po orientalnem načinu na tleh, ter da je lastnica prve in prave japonske hiše v sredini Londona. Vprašanje pa je, če se tega ne bo prekmalu naveličala!

Politične vesti.

* Madžarska politika. Na zadnji seji narodne skupščine je govoril večinoma poslanec Lingauer, ki je v zelo ostrem tonu kritiziral sedanji vladni sistem, osebno pa dvomom postopanje ministrskega predsednika grofa Bethlena in naučnega ministra Vasa v vprašanju glede kralja. Očital je med drugim tudi zunanjemu ministru, da parlamentu že mesec in mesec ni poročal o zunanjem položaju ter pripomnil, da se pod vodstvom poslanca Gömbösa stoji društvo deželnih brambovcev orienčira na nemško stran. »Probujejoči Madžari« stremijo za Italijo, dočim gredo težnje malih kmetov v jugoslovanski smeri. Gotovi visoki politični faktorji pa stvoje v neprekidni zvezi z gospodoma Hehler in Clark.

Dnevna kronika.

— Svečana seja občinskega odbora v Osijeku. V Osijeku je bila po dospelem poročilu o kraljevi zaroki sklicana izredna svečana seja občinskega odbora, da se je na ta način izrazila udanost celokupnega prebivalstva mesta napram Nj. Vel. kralju in Nj. Vis. zaščitenki. Tako v provincijalnem Osijeku! A v socialistični Ljubljani in rdečem Mariboru?

— Izmenjava 5- in 10-dinarskih novčanov. Narodna banka je pričela z izmenjavo petdinarskih novčanov. V kratkem se bodo odtegnili iz prometa tudi stari srbski desetdinarski in državni bankovci. Novi petdinarski bankovci se bodo stavili v promet, čim dosepe iz Amerike zadostna količina.

— »Jugoslovanski Informator«. V Ljubljani je izšla z datumom 16. jan. prva številka novega informativnega lista, »Jugoslovanski Informator«, ki prinaša razne sestavke v srbohrvaščini, nemščini in francoščini. Zaenkrat izhaja tedensko, se pa pozneje preosnuje v dnevnik. »Informator« ima obliko »Jugoslavije« ter se tudi tiska v Peskovi tiskarni. Poedina številka stane 1 Din.

— † Milan Kučenkak. V ponedeljek, dne 16. t. m. ob pol 14. uri je umrl v Varaždinu kanonik zagrebske nadškofije Milan Kučenkak, predsednik demokratskega kluba v Varaždinu, v visoki starosti 79 let. Pokojnik je bil eden zadnjih Strossmayerjevih duhovnikov. Njegov oče je bil dolgoletni upravitelj posestva grofa Draškoviča v Bisagu, kjer je Kučenkak že kot dijak poslušal navdušena predavanja in govore Ljudevita Gaja. Kanonik Milan Kučenkak je mnogo deloval na polju ljudske prosvete, držal številna ljudska predavanja ter pogostokrat sodeloval pri izdajanju društva Sv. Jeronima. Bil je ves čas njenega obstanka zvest član hrvatsko-srbske koalicije, a po njenem razpustu je postal član demokratske stranke ter predsednik demokratskega kluba v Varaždinu. Mesca julija l. l. je bil odlikovan za svoje zasluge z redom sv. Save III. razreda. Bil je tudi izvoljen v varaždinski občinski odbor in mestno zastopstvo. Za pokojnikom, ki je bil najbolj naroden duhovnik, žaluje velik del zagrebske nadškofije, varaždinsko meščanstvo pa mu bo priredilo svečan pogreb. Bodi mu zemljica lahka!

— Vsem delodajalcem in delojemalcem! Mariborska poslovalnica okrajne bolniške blagajne nam piše: Z naredbom gospoda ministra za socialno politiko od 2. decembra 1921, razglašeno pod št. 350 v 153 št. Uradnega lista Pokrajinske uprave za Slovenijo od 28. decembra 1921 se uvajajo v bolniško zavarovanje v Sloveniji znatne spremembe, tako glede podatkov delavnega zaslужka, priglsov in odglasov članov kakor spremembe o dajstvih obolelih članom. Ker je ta naredba izredno važna za vse delodajalce, kakor tudi za uslužbenice, ki so podvrženi bolniškemu zavarovanju, se opozarja vse prizadete, da posvetijo vso pažnjo proučevanju izdane okrožnice, katero pošlje poslovalnica okrajne bolniške blagajne ljubljanske v Mariboru vsem delodajalcem in delojemalcem mariborskega okraja v poduk. V slučaju napačnih podatkov, se bo proti prizadetim kazensko postopalo vsled česar se vsak posameznik opozarja, da se ravna točno po danih predpisih.

— Neprijeten dogodek dveh sester v Zagrebu. V velikomestni Zagreb sta prišli pred par dnevi dve sestrí iz okolice, da si ogledata »prestolico hrvaške republike«. Toda Zagreb jima bo ostal v žalostnem spominu. Ko sta oddali svojo prtljago na kolodvorski gardero-bi, sta vstopili v tramvaj, da poskusita dobrote zagrebske cestne železnice. Tu se jima je približal zagrebski žepar ter jima odnesel ves denar, potne izkaznice in listke od kolodvorske garderobe. V tej zadregi sta se zatekli na policijo ter se tam pritožili nad zahrbtnostjo zagrebskih žeparjev. Policija je takoj poslala na kolodvor detektiva, ki je po opisu spoznal prtljago ter jo še pravočasno rešil. Toda denarnice z vsem denarjem so bile izgubljene. Blizhla se je noč, sestri sta bili brez prenočišča in brez denarja, kam z njima? Vlak, s katerim bi se lahko odpeljala domov, vozi še le drugi dan popoldan in policija nima nobenega fonda za prenočevanje tujcev. Policijski uradnik jima je ponudil klop v stražnici blizu zakurjene peči. Tam sta torej prenočili. Drugi dan pa ni bilo druge pomoči, kot da jih je policija po odgonu poslala v pristojno občino, dasiravno sta bili najpoštenjši duši.

— Štolica za češki jezik na ljubljanski univerzi. Na ljubljanski univerzi se je osnovala štolica za češki jezik. Za lektorja je imenovan dr. Václav Burian.

— Sklep prvega polletja na osnovnih in meščanskih šolah v Sloveniji. Po odredbi višjega šolskega sveta se bo počenši z letošnjim letom zaključilo prvo polletje na osnovnih in meščanskih šolah z 31. jan., drugo polletje pa se bo začelo s 3. februarjem.

— Jugoslovanski kapetan na Dunaju zaprt. Iz Dunaja poročajo, da so zaprli na Dunaju kapetana in 6 mož posadke iz Beograda došlega parnika, ki so osumljeni, da so ukradli z ladje za 12 milijonov kron blaga.

— Pobrežje. (Dopis.) V Mariboru se je podražilo s 14. t. m. najfiniješe meso zadnjega dela na 34 K. Naši mesarji pa, ki takega mesa sploh nimajo, zahtevajo za svojo obžalovanja vredno »starino« brez razlike posameznih delov 30—36 K za kg; poleg tega pa se tudi prav malo brigajo za dopustno množino neprebavnih kosti. Ali res ni nikjer oblasti, ki bi napravila tudi pri nas red?

— Višina zapadlega snega v Sloveniji. Najvišje, preko 1 m je zapadel sneg po nekaterih delih Gorenjske. Na Dolenjskem dosega 50 cm do 1 m, v Ljubljani ga je zapadlo 50 cm, v Mariboru pa 30 cm. V Mariboru je torej padlo najmanj snega; zanimivo pa je, da ga je padlo na Dolenjskem več kakor pa v Ljubljani.

— Pasji prebivalci Ljubljane. Ljubljana ima po zadnjem »štetju« nad 1000 psov, od katerih se pobirajo takse, ker so pa psi čuvaji takse prosti, jih je vseh gotovo kakih 1200.

— General Wrangl v Slavoniji. Kakor poročajo listi, se bo general Wrangl nastanil v starem Futoku pri Sremskih Karlovcih na sekvestriranem posestvu grofa Rudolfa Dhoteka.

— Sleparija na carinarnici v Bitolju. Na carinarnici v Bitolju so prišli na sled velikim sleparijam. Primanjkljaj v blagajni znaša 6 milijonov dinarjev. Dosedaj so zaprli dva carinska uradnika. Preiskava se nadaljuje.

— Velik požar v Osijeku. V osječki tovarni za pohištvo je izbruhnil pred par dnevi požar, ki je uničil vso tovarno s stroji in precejšnjo zalogo pohištva. Zgorela sta tudi dva konja. Škoda znaša nad polmilion kron. Ogenj so le z velikim trudom in s sodelovanjem vojaštva omejili in pogasili.

— Nov župan v Bučevcih. Ker je prejšnji bučevski župan umrl, je bilo treba na izpraznjeno mesto postaviti novega. Zavedni Bučevčani so ostali zvesti svojemu naprednemu prepričanju ter si izvolili za novega župana zavednega in naprednega kmeta g. Martina Kolmaniča.

— Kariera gostilničarjevi hčerki. Londonski listi prinašajo sledeče poročilo o življenjski usodi dveh lepih hčerk nekega gostilničarja v zapadnem Londonu. Prva se je poročila l. 1914 s princem mBourbonskim in postala bližnja sorodnica španskega kralja. Druga, ki je bila izprva preprosta modistka, je začela svojo kariero pri opernem zboru. Na ta način si je tudi ta hčerka pridobila nekega plemiča, ki jo je poročil. To pa ji je bilo preskromno. Dala se je ločiti in je stopila k filmu. Sedaj je stara 24 let in je ravnokar postala žena princa Mohameda Džema Aladina Mahmeda, brata prejšnjega egiptskega kediva. Ta bogati princ je gostilničarjevo hčerko tako obsul z dragulji in dragocenimi kožuh, da jo zavida ves londonski ženski svet. Obe sestri ste bili prvovrstni lepoticí. To je mogoče seve v Londonu, kjer se shajajo razni principi. Naše lepoticice pa si niti ne žele principov ideal. Verižnik, ki si lahko prižiga cigarete z desetaki, je vroče zaželen ženin in najboljša ženska kariera.

Mariborske vesti.

Maribor, 18. januarja 1922

m Seja širšega odbora mariborske organizacije JDS. Sinoči ob 18. uri se je vršila v mali dvorani Narodnega doma prva seja širšega odbora mariborske organizacije Jugoslovanske demokratske stranke. Na sporedu je bila volitev eksekutivnega ožjega odbora ter razdelitev na odseke. Sejo je vodil novi predsednik g. dr. Franjo Lipold. Pri volitvi ožjega odbora se je izvolilo soglasno podpredsednika, tajnika in njegovega namestnika, ter blaginika in njegovega namestnika. K ožjemu odboru pripada pa tudi 10 načelnikov odsekov, ki so: 1. obrtni, 2. mladinski, 3. gospodarski, 4. šolski, 5. kulturni, 6. finančni, 7. uradniški, 8. pravni, 9.

prireditveni in 10. agitacijski. Ožji odbor se bo sestajal po potrebi vsakih 14 dni ali vsak teden, širši pa vsak mesec enkrat. Na sestanku širšega odbora bo poročalo predsedstvo o tekočih zadevah, načelniki odsekov pa o delu v posameznih odsekih. Seje se bodo sklicevale potem »Tabor«.

m Seja mariborskega občinskega sveta. Prva letošnja redna seja občinskega sveta se vrši v četrtek 26. t. m. v mestni posvetovalnici ob 18. uri. Na sporedu je: 1. overovanje zapisnika zadnje seje in poročilo predsedstva; 2. predlogi in vprašanja; 3. poročilo odsekov; 4. perzonalne zadeve. Gg. občinske svetčevalce se vabi, da se zanesljivo va-leže to sejo.

m Pisarna demokratske stranke v Mariboru. Mariborska organizacija JDS otvori v prihodnjih dneh posebno tajniško pisarno, v kateri bo dajala vsem članom demokratske stranke iz mesta kakor tudi z dežele vsa potrebna pojasnila, nasvete itd. Natančneje bomo poročali, ko se otvori.

m Mestno elektriško podjetje na znanja svojim cenjenim odjemalcem toka, da je dovoljeno od sedaj naprej uporabljati na mestnem električnem omrežju le žarnice, ki jih prodaja mestno elektriško podjetje in ki so znamenovane z grbom mesta. Žarnice, katere so že pri strankah v uporabi se bodo od organov mestnega elektriškega podjetja pri kontroli konzuma naknadno žigosale in ne smejo po končani kontroli, od dneva ki se bo objavil v časopisih, goriti druge žarnice. Strankam, ki bi uporabljale po tem dnevu žarnice brez omenjenega žiga, se bo ustavila nadaljna dobava toka. V slučaju, da bi se bila po objavi poprej omenjenega dneva pri kontroli katera stranka prezrla, se naproša, da to v lastnem interesu takoj javi mestnemu elektriškemu podjetju. Žigosane žarnice se dobe pri imenovanem podjetju v Jurčičevi ul. 8/l.

m Pevsko društvo »Drava« na znanja, da se vrši v četrtek, dne 19. t. m. ob pol 19. uri pevška vaja za ženski zbor. Točnost!

m Klub dobrovoljcev v Mariboru ima svoj sestanek v četrtek, dne 19. t. m. ob pol 20. uri v Narodnem domu.

m Požarni brambli na Pobrežju je podaril g. gostilničar Reibenschuh na Pobrežju znesek 30 din., namesto venca na grob umrlega g. Vračko Franc, veleposesnika v Malečniku pri Sv. Petru nad Mariborom, za ker mu izreka načelstvo toplo zahvalo.

m Vojaško-taksoni obvezanci stanu-joči v Mariboru se pozivljajo, da se radi vojaške takse do nadalje 15. febr. 1922 javijo pri mestnem magistratu, vojaški urad Slomskov trg 5. L. Zglasitvi so podvrženi: 1. Vsi od 1877-1901. l. rojeni, ki so bili pri naborih in nabiranju za vojaške službe za stalno nesposobne spoznani; 2. Vsi oproščeni, ki so bili za vojaško službo sposobni spoznani, pa so vsled oprostive med vojno samo 6 (šest) mesecev, ali pa manj kot 6 mesecev oziroma sploh nič niso služili; 3. Popolnoma oproščeni plačila vojaške takse so: a) Vsi, ki so med vojno dejansko služili najmanj 6 mesecev in b) državni, deželni in občinski nameščenci, potem oni nameščenci javnih dobrodelnih zavodov (okrajnih bolniških blagajn, zavarovalnih zavodov, bolnišnic itd.), ki so bili med vojno iz službenih ozirov oproščeni.

m Pravoslavni praznik Bogojavljanje proslavi tukajšnja garnizija dne 19. t. m. v pravoslavni kapeli (kasarna kralja Aleksandra). Služba božja se bo vršila ob 9. uri predp., na to pa ob 10. uri blagoslavljanje vode na Dravi pri brodu izpod kasarne. Pri tem obredu bo pel ruski pevski zbor iz Strnišča.

m Danes, v sredo zvečer ob 8. uri se vrši v mali kazinski dvorani občni zbor Ljudske univerze. Opozarjamo ponovno na tako važni kulturni večer!

m V Celju aretirana Mariborčanka. Celjska policija je aretirala pred par dnevi radi vlačugarstva in pijanosti Mariborčanko Marijo Mazir. Mazir se je izgovarjala, da ji je dal v vlak nek gospod piti neko sladko pijačo, ki jo je tako omamila, da ni vedela kje je.

m Za protituberkulozno ligo se je nabralo dosedaj v Mariboru že 100.000 kron. Začetek je res lep in želimo le, da bi bil tak tudi nadaljni razvoj in uspehi te humanitarne akcije.

m Velika kavarna. Ob 17. uri popoldne čajanka s koncertom v »Klub-baru«.

m Prodaja mestnih vojašnic. Te dni se vrši sestanek pooblaščenec vojne gerarja in zastopnikov mestne občine, na katerem se bodo vršila pogajanja glede prodaje mestnih vojašnic.

m Obrtno gibanje v Mariboru. Špezijsko trgovino Preac & Šostarič v Gosposki ulici je kupil tržaški Slovenec g. Anton Požar.

m Ali ni razlike med gostilno in kavarno? Prejeli smo: Kot se opaža, se zadnje čase tudi gostilničarji pečajo z razpečevanjem črne in bele kave, čaja, punča, slivovke itd., kljub temu, da za to niso pooblaščen in kakor da ne bi bilo v Mariboru dovolj kavaren. Dobro bi bilo, če bi pristojna oblast revidirala gostilniške koncesije ter ugotovila, kaj smejo in kaj ne smejo prodajati!

m 27. odvetnik v Mariboru. Kakor poročajo listi, se preseli v Maribor odvetnik dr. Tomšič iz Ljubljane. To bo 27. odvetnik v Mariboru.

m Romunski narodni plesi. Ker stopi jugoslovanski narod v ožje stike z romunskim, bi bilo dobro, da spozna tudi ples tega zavezniškega naroda. Radi tega prične plesna šola Hribar s poučevanjem teh plesov. Vpisovanje dnevno v Razlagovi ulici 21. ali pa vsak ponedeljek in sredo od 17.—22. ure v Gambrinovi dvorani.

Zalosina usoda ruske dece.

Mnogo se je že pisalo o težkem stanju, ki vlada v Rusiji, o skrajno resnem položaju ruskih žena, posebno pa še o bedi ruske dece v »zveličavnem« Lenjinovem kraljestvu. Človek bi mislil, da je izčrpana že zadnja vest umirajoče Rusije, a ponovno prihajajo poročila o še vedno hujšem gladi. Nedavno je zopet dospela vest, ki živo pred očuje skrajno bedo in pomanjkanje, v katerem se nahaja nedolžna ruska deca. Povsod, po vsej Rusiji trpi deca glad in mrz. Starši, ki niso več mogli gledati bede svojih umirajočih otrok, so jih prepustili njihovi usodi ter zbežali. Zapuščena deca hodi po ulicah ter prosi usmiljenja. Marsikateri otrok je postal tat, a še nerazvite deklice se udajajo razbrzdanim vojakom za kosček kruha. Ko dospejo cele trume otrok v kako vas, nastane povsod veliko razburjenje. Vsakdo bi rad pomagal nedolžnim, izstradanim malčkom, a ne more, ker sam ne ve, ali bo še imel za jutri kosček kruha, ali pa bo delil njih žalostno usodo. In nenasitni, premirni ni romajo otroci dalje proti toplejšemu jugu, upajoč, da se tam ogrejejo in nasitijo. In vedno večje so te žalostne čete. Da prepreči to »preseljevanje«, je izdal šef evakuacijskega centra kavkaške fronte naravnost nečloveško naredbo: postavil je vojaški kordon, ki naj zabrani izstradani deci prehod na kavkaško ozemlje. V donski pokrajini so posebne vojaške stanice, ki gonijo deca nazaj, v glad — v smrt. Mnogokrat pride med izstradanimi otroci in vojakom do spopadov. »Sekoje za javni pouk« bi morali pomagati deci, a to je tudi tem nemogoče. In gladni, mršavi otroci prepevajo po cele dneve pred vratmi sekcije, pojejo »internacionalo«, hoteč s to pesmijo ublažiti sovjetske oblasti ter vzbuditi vsaj malo usmiljenja. Po noči, v najhujšem mrazu spi ta bedna raja po hodnikih, stopnicah in na odprtih ulicah.

Usoda onih, ki uživajo »dobrote« v dečjih domovih, ni mnogo boljša. Spe na golih tleh, v slamni, ki je polna mrčesa, ki otroke naravnost ubija. Živi kostnjaki so polni ozeblin, ran in uši. Ponoči, ko se rane in drugo razboli, otroci naravnost zverinsko rjovejo od bolečine. L. 1920. je v Penzi nek fantek samo vsled uši znorel. Skraja jih je lovil ter — jedel, ker ga je moril glad, ko pa je že tako onemogel, da tudi tega ni mogel več storiti, so se uši silno razmnožile; kričal je po cele noči, dokler ni končno popolnoma znorel.

Otrokom bi bilo treba obleke in o-butja, a vsega tega invalidna Rusija nima. L. 1920. je dobil vsak otrok mesto obljubljenih 11 metrov samo 30 cm suknja za obleko. Na 29 otrok se je razdelila klopka sukanca, 39 otrok je dobilo en par čevljev, a od 3124 otrok je dobil le eden klobuk oziroma pokrivalo. Par

nogavic se je moralo razdeliti med 164 otrok. V Orelski guberniji je prišel en par čevljev na 5000 otrok.

Deca umira gladi, dasiravno dobiva dnevno 100 gramov slabega »kruha« in nekaj mrzle zelenjave. Sovjetski uradniki v Atlanski govore javno, da bi bilo bolje vsi to deco gnati na stepe ter jo tam postreljati, kakor pa pustiti tako nečloveško trpeti. Otroci pa ne le telesno, marveč tudi duševno in moralno propadajo. Starejši dečki (12—14 let) kradejo, kvartajo in pijejo žganje, a maže deklice se udajajo prostituciji, da se vsaj na kakoršenkoli način prežive. Pri nekem požaru stariši niso hoteli rešiti svojih lastnih otrok, češ, bolje je, da zgore, kot pa da še nadalje trpe te nečloveške muke in trpljenje. O kaki naobrazbi ni niti govora. Šole so zaprte in ves pouk počiva. In v takem položaju raste naraščaj Rusije!

Narodno gledališče.

Repertoar:

Sreda 18.: »Svet«. Ab. C.
Četrtek 19.: »Hlapci Jernej«. Ab. B.
Petek 20.: »Mam'zelle Nitouche«. Ab. G.
Sobota 21.: »Gozd«. Ab. B.
Nedelja 22.: Ob 15. uri »Gozd«, ljudska. Ob 20. uri »Hlapci Jernej«, delavska.
Torek 24.: »Svet«. Ab. A.
Četrtek 26.: »Fajn«. Ab. G.
Petek 27.: »Ptičar«. Ab. A.
Sobota 28.: »Parizanka«. Ab. C.
Nedelja 29.: Ob 15. uri »Za narodov blagor«, ljudska. Ob 20. uri »Poljska kri«. Izven.
Ponedeljek 30.: Produkcija dramatične šole. Izv.
Torek 31.: »Dediči velikega časa«. Ab. B.

—o—

Dramatična šola Nar. gledališča. Pouk dramatične šole se vrši danes, v sredo, dne 18. jan. točno ob 19. uri.

Kultura in umetnost

x Alojz Kraljger: »Umetnikova trilogija«. Ivanu Cankarju v spomin. Samozaložba. — Natisnila Učiteljska tiskarna. V prvem delu je hotel pisatelj pokazati, kako je izgledala domovina Umetnika tujini iz rok. Ta ga je držala z gospo Pavlino in si ga je želela trajno prikleniti z zaročenko Betko. Iz nevarnosti, da vtone v tujino, ga je rešila njegova mladostna ljubica gospodična Minka. S pomočjo Janeza Poslanca, ki mu je prišel ponujat državnozborniški mandat, ga je odvedla v domovino. Prvi del ima naslov »Umetnik v tujini«. V drugem delu — »Umetnik v domovini« — je pisatelj vtelesil boj umetnosti z življenjem za Umetnika. Gospodična Helena poižkuša, da bi ga iztrgala gospe Ani iz rok. Boj med njima pa stopi nenadoma v ozadje, ko se Umetnik zavé, da je na koncu svoje poti, ki ga ne vodi iz življenja umetnosti v naročje, marveč od obojega — smrti naproti. V tretjem delu — »Umetnik v nebesih« — bilje Janez Umetnik svoj zadnji boj z Janezom Antrigo in z Janezom Sladkostjo. Boj se bile — za nebesa. Kakor sta mu v življenju venomer nasprotovala in mu metala kamenje pod noge, tako bi mu rada tudi tu — pred samim božjim pragom in pred sodnikom svetim Petrom — izpodnesla stalo in mu poveljčanje preprečila. A s pomočjo Boga Očeta — deus ex machina — triumfirata Janez Umetnik nad intrigo, njegova mati mu pride naproti iz nebes in sveti Peter mu jih odpre. Cena za broširan izvod 15 din. za vezan 20 din. Naroča se pri vseh knjigarnah ali pri založbi »Trilogije« v Ljubljani, Na stolbi 4.

x Knjige Slovenske Matice so dostopne ter se bodo pričele te dni razpošiljati posameznim poverjenikom.

Sokolstvo.

o Sokolski dom v Beogradu. V Beogradu pričnejo na pomlad graditi Sokolski dom, ki bo imel pet nadstropij ter bo eno najlepših poslopij v Beogradu. Sokolski dom bo imel veliko, moderno urejeno telovadnico ter vse potrebne prostore, ki jih zahteva današnji namen in naloga sokolstva, kakor čitalnica, knjižnica, sokolski muzej, razna muzikalna odelenja itd. V pritličju bo oblačilnica, garderoba in kopeli. Razen tega bo v Domu 40 sob za stanovanje obiskovalcev raznih sokolskih točajev. Telovadnica bo 35 m dolga in 20 m široka. V prizemskih prostorih bo urejeno ljudsko kopališče. Načrt je izdal

znan sokolski delavec, brat Momir Korunović. Potreben denar je že nabran, event. primanjkljaj bodo krile beograjske banke. Celokupno sokolstvo pozdravlja to vest, kajti Sokolski dom v Beogradu bo postal središče sokolskega življenja in razvoja.

o Sokolska maskerada v Mariboru se vrši letos zadnjo soboto v pustu to je dne 25. februarja 1922. v Narodnem domu. Prva seja veselicega odseka bo v četrtek dne 19. jan. ob 20. (8.) uri v mali dvorani Narodnega doma in prosimo dame in gospode, ki želijo sodelovati, da se te seje zanesljivo udeležijo. Veselični odsek Mariborskega Sokola.

Sport.

: II. redni občni zbor »S. S. Korotana«, se vrši dne 18. jan. ob 20. uri v restavraciji »Maribor«. Vdeležba za vse člane obvezna. Tajništvo.

: Gradjanski: Ostmark 9:2 (0:1). Minulo nedeljo je Ostmark (Dunaj) porazila še Gradjanski SK. Igra je čisto prehajala v surovosti. Sodnik Mr. Gaskell zopet ni zadovoljeval. Vključ snežnemu vremenu je bilo več tisoč gledalcev. Poraz Gradjanskega je zakrivila njegova napadalna črta, ki je nebroj ugodnih šans zabila. Uspehe tekme v snegu so vspodbudile nekaj zagrebških klubov, ter se sklepa za prihodnje termine več interesantnih tekmovanj.

: Evropsko prvenstvo v umetnem drsanju se odloči 29. t. m. v Davosu (Švica). Konkurenca obeča zelo interesantni potek tekmovanja.

: Italija: Avstrija 3:3. Mednarodna reprezentančna nogometna tekma obeh držav, ki se je odigravala minulo nedeljo v Italiji je končala z neodločenim rezultatom.

: SK Union Žitkov (Praga) je odigral na povratku iz Portugalske v domovino z »Münchener Turnverein 1860.« prijateljsko tekmo, ter bil premagan 5:3. Češko moštvo je kazalo utrujenost po tako dolgem potovanju.

Ptujske vesti.

- Obrtni koledar za leto 1922. Izdala in založila pokrajinska zveza obrtnih zadrug za Slovenijo v Ljubljani. Tiskala tiskarna Makso Hrovatin v Ljubljani. Cena 9 Din. 20 p. Lično opremljen koledar ima priročno žepno obliko ter vsebuje na 107 straneh razna za obrtnike, kakor tudi za druge važna poglavja. Poleg tega pa ima tudi poseben del praznih listov za beležke. Naroča se pri upravnistvu Obrtnega koledarja v Ljubljani.

- Časopis za zgodovino in narodopisje. Prejeli smo 1. snopič 17. letnika časopisa, ki ga izdaja Zgodovinsko društvo v Mariboru. Ta snopič prinaša sledeče gradivo: I. Razprave. Kovačič Fr., Slomšek o pouku slovenskega jezika pred 100 leti; Skrabar Fr. Ruški mitrej; Košir P. Ljudska medicina na Koroškem. II. Izvestja. Vrhovnik J., Nekaj o slov. pridigah v Slovenjgradcu; Kovačič Fr. Stara narodna noša okoli Ljutomer; Saria B., Donsek k zgodovini turških in ogrskih napadov; Kovačič Fr. Kapela sv. Rozalije na Hajdini. III. Slovstvo. Slavič dr. M., Prekmurje (Fr. Kovačič); Senoa dr. M., Geografija Jugoslavije (Dr. K. C.); Luschin Ebengreuth dr. Arn. Die Zerreißung der Steiermark (Fr. Kovačič), Zeitschrift des Hist. Vereines für Steiermark (M. Ljubša); Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku (Fr. Kovačič); Prilozi za književnost, istoriju i folklor (F. K.). — Društveni Glasnik. — Uredništvo pravi v svojih opombah »Naš obračun«: »Napram naši javnosti nam je spregovoriti ob tej

priliki prav resno besedo. Nemci z o-stentativno pozornostjo obračajo oči na našo bivšo Sp. Štajersko. V prilog jim je to, da razpolagajo z bogatimi arhivi v Gradcu in na Dunaju, kjer so pohranjeni zakladi naše zgodovine. Kdor pozna nemško žilavost in mentaliteto, se ne bo udajal iluziji, da so Nemci zaprli knjigo nad pokrajinami, ki so prišle v našo državo. S sistematičnim znanstvenim delom bodo pripravljali gradivo za oni čas, ko bodo vključ podpisani pogodbi prišli pred ligo narodov z zahtevo, da se meje revidirajo in vsaj del Sp. Štajerske njim povrne. Gojiti domačo zgodovino slovenske zemlje med Savo in Rabo je torej naša državna in narodna dolžnost. Vse obsodbe je vredna brezbriznost in celo prezir napram idealnemu stremljenju našega društva, ki se kaže v gotovih krogih. Če pregledamo vrste naših članov, sta med njimi zastopana največ tista dva stanova, ki sta najslabše plačana: duhovniki in uradniki, zlasti profesorji. Najpremožnejšim slojem je mamoni-zum izpridil mentaliteto. Pohlep za življenjem v svoji najograbnejši obliki — v alkoholizmu požira milijarde narodnega premoženja, za višje kulturne cilje pa ni smisla.« — Tej obtožbi naša javnosti je pripomniti samo to, da je — mila. Varujmo se, da se ne bo ta brezbriznost še grenko maščevala nad nami. To, o čemur toži zgodovinsko društvo, tare tudi vsa ostala kulturna društva. Mi, ki živimo na historičnih tleh, kjer se je ustanovila germanska poplava na jug, bi morali bolj ceniti našo domačo zgodovino! O zgodovinskem društvu še spregovorimo. Vabimo vse zavednejše ljudi, katerim narodnost ni fraza ali osebni dobiček, da pristopijo kot člani.

Gospodarstvo.

Borza 17. januarja.

Curlh, devize: Berlin 2.75, Newyork 5.15, London 21.75, Pariz 43.20, Milan 22.50, Praga 8.65, Budimpešta 0.77, Zagreb 1.80, Varšava 0.18, Dunaj 0.16, avstrijske žigosane krone 0.09.

Zagreb, devize: Berlin 158.75 — 160, Milan 1280 — 1287, Italija ček 1260 — 1270, London 1235 — 1238, Newyork kabel 289 — 293, ček 287, Pariz 2390 — 2395, Praga 488 — 492, Švica 5635 — 5650, Dunaj 4.05 — 4.10, Budimpešta 43.00 — 44. —, valute: dolar 281 — 285.50, av. krone 4.50, češko krone 470 — 480, rublji 24 — 30, 20 K v zlatu 980 — 1050, funti —, franki —, napoleoni 9.0 — 1020, marke 155 — 158, madžarske krone 45, lire 1270 — 1280.

—o—

g Izvorna izpričevala. Radi pravilne uporabe razpisa C. br. 64462 z dne 3. novembra 1921. izdaja generalna direkcija carin sledeče navodilo: V znišlu razpisa C. br. 2445-1919. je dogovorjena uporaba pogodbene (minimalne) carinske tarife na podlagi izvornega izpričevala, v katerem krajevne oblasti potrjujejo, da je predmetno blago iz ugovorne države. Če pa izdajajo taka izvorna izpričevala krajevne oblasti v neugovornih državah in potrjujejo, da je predmetno blago iz ugovorne države, se carini blago brez ozira na izvor no izpričevalo po maksimalni carinski tarifi.

Poslano.*

Svarilo!

V zadnjem času se razširjajo proti meni in moji trgovini po mojih sovražnikih neresne govore. Opozarjam vsakega, kateri bi se nadejal take, moji trgovini škodljive vesti, razširjal, da ga bom sodniško zasledoval.

MARTIN STADLER, trgovina z mešanin blagom, Maribor, Vetrinjska ulica št. 20.

* Za »Poslano« prevzame uredništvo le v toliko odgovornost, v kolikor to določa zakon.

Glavni urednik: Radivoj Behar.

Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

Mala oznanila.

Iščem mlinarja za mlino na vodno, enostavno mletje. Službo lahko nastopi takoj. Lahko je starejši. Plača po dogovoru. Ponudbe na: Josip Jurisa, mlinar, Zlata, Hrvatska. 92 4-1

Učenec se išče za kolarsko obrt. Stanjko Josip, Jugoslovanski trg 3. 87 4-2

Pianino se išče. Pismene ponudbe pod »N. D. 10« na u-pravo lista. 94

I. mariborski bioskop išče za od 1. februarja dalje dobrega

klavirskega igralca ali igralko

Ponudbe pismeno ali ustmeno.

Žepne ure, precizne in stenske popravila najsolidnejše trgovina R. Bizjak, Maribor, Gospodarska ulica 16. 64

Izurnjena šivilja se priporoča cenjenim gospodinjstvom na doma. Vprašati pri Zollensteiner. Slovenska ulica. 99